

Den pragmatiske nytten av hjerneforskning

Else-Marie Løberg

Forskningsavdelingen og Avdeling for Tidlig Psykose, Divisjon Psykisk Helse, Haukeland Universitetssykehus og Psykologisk Fakultet, UiB

Jeg er glad for å se at Børge Holden skriver at hjerneforklaringer kan være nyttige i en kompleks verden.

DEBATT: HJERNEFORSKNING OG PRAKSIS

Debatten om hjerneforskningens kliniske nytteverdi fortsetter. Børge Holden framholdt i august at en burde se på atferden, ikke på hjernen, men medga at hjerneforklaringer kan være nyttige i en kompleks verden.

Jeg er helt enig i at skepsis til dette temaområdet, og ikke minst til enkle biologiske forklaringer, er sunt. Derfor er det så fint at de fleste psykologer ikke opererer med slike enkle forklaringer, og at tenkningen jeg refererte til i forrige debattinnlegg (nr. 7–2011), tvert imot kan kritiseres for å være for kompleks, og derfor vanskelig å motbevis. Jeg vil likevel kommentere noen misforståelser i forhold til hjerneperspektivet fra Holdens side.

Gjensidig påvirkning

At etiologiske faktorer knyttet til miljø, atferd og hjerne påvirker hverandre, er et generelt velkjent utviklingspsykologisk prinsipp, og betyr ikke at dette nødvendigvis dreier seg om parallelle prosesser. Det er heller ikke riktig at vi i dag ikke ser på hjernefunksjonen til den individuelle pasienten i behandlingsløpet.

Et skarpt skille mellom atferd og hjerne er kunstig

Nedsatt hjernefunksjon i form av kognitive vansker er nå faktisk på vei inn i diagnosesystemet ved schizofreni (DSM-5), og hjerneavbildningsundersøkelser brukes rutinemessig ved førstegangpsykoser. Det kan også nevnes at tenkningen rundt hjernebasert sårbarhet er bygget på direkte undersøkelser av hjernen før utviklingen av psykose, i motsetning til det Holden skriver. At kunnskap om hjernen må sees i sammenheng med den enkeltes utviklingshistorie og taklingsmønster, er en selvfølge (og påpekt av undertegnede i det tidligere nevnte debattinnlegget), og ikke et argument for at ikke kunnskap om hjernen er nyttig.

Gruppenivå og individnivå

Jeg tror også vi er enige om at den forskningsbaserte kunnskapen på gruppenivå ikke direkte kan generaliseres til individnivå. Det er for eksempel en relativt stor minoritet (25 %) av mennesker med schizofrenidiagnoser som ikke har kognitive vansker. Likevel, et skarpt skille mellom atferd og hjerne er kunstig.

Derfor er det kanskje naturlig at Holdens forsøk på dette nå nærmer seg en mer vitenskapsfilosofisk eller semantisk diskusjon knyttet til når vi bruker begrepet atferd versus når vi snakker om hjernen. Dette er for så vidt en interessant diskusjon i seg selv, men kanskje litt på siden i forhold til forsøket mitt i forrige debattinnlegg på å vise at kunnskap om hjernen kan være et nyttig supplement ved klinisk arbeid med psykose. Oppsummert kan det likevel se ut til at det er enighet om, for å bruke Holdens egne ord, en pragmatisk nytte av hjerneforskning.

else.marie.loeberg@psych.uib.no